

BIJ LAGEN'

Jaarverslag Paleis Het Loo 2015

Deze bijlage bestaat uit twee delen. Deel I gaat over collectiezaken als schenkingen, aankopen en tentoonstellingsverkeer. Deel II bevat het organogram, het personeelsbestand en de nevenfuncties van een aantal medewerkers. Ook zijn hun publicaties, gehouden lezingen, bijgewoonde symposia en bijzondere activiteiten vermeld.

I COLLECTIE

Het verzamelbeleid van Paleis Het Loo richt zich op de geschiedenis van het Huis van Oranje-Nassau. De verzamelingen bestaan zowel uit eigen collectie als uit bruiklenen van onder meer de Stichting Historische Verzamelingen van het Huis van Oranje-Nassau, de Koninklijke Verzamelingen, de Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, de Stichting tot Instandhouding van het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden en particulier bezit. Veel aanwinsten zijn mogelijk gemaakt door bijdragen van onder andere de Stichting 't Konings Loo, de Vereniging Rembrandt, de BankGiro Loterij, het Mondriaan Fonds en particulieren.

Daarnaast is in 2015 een start gemaakt met het inhoudelijke selectietraject ter voorbereiding van de afstoot van collectiestukken die niet binnen het vastgelegde verzamelbeleid van Paleis Het Loo vallen, om zo de collectiemobiliteit te verhogen en de inhoudelijke kwaliteitsverbetering voort te zetten.

SCHENKINGEN

Archief

1914

Katholieke Illustratie, weekblad van 1 augustus 1914 met een vijf pagina's lang artikel over Paleis Het Loo. Bij het artikel zijn 13 foto's geplaatst.

Schenking: M.H.M. Gabriël, Vorden. Binnenkomstnummer: BN2015-37.

1977-1984

Restauratiearchief Paleis Het Loo 1977-1984 en volgende jaren, omvattende ca. 56 strekkende meter archief alsmede ca. 2000 bouwtekeningen (calques). Het archief vormt de neerslag van ca. 25 jaar bouwkundige werkzaamheden aan Paleis Het Loo. In die kwart eeuw transformeerde het Koninklijk Paleis Het Loo in Nationaal Museum Paleis Het Loo. Aan de schenking van het archief gingen enkele jaren van intensieve besprekingen vooraf. Gesprekspartners waren: Van Asbeck Architecten en Restauratieadviseurs BV, Rijksvastgoedbedrijf, Nationaal Archief, Gelders Archief, Doc-Direkt en de ministeries van Binnenlandse Zaken (directie Vastgoedbeheer) en OCW (directie Bedrijfsvoering en directie Erfgoed en Kunsten). Het archief is eigendom van de Staat der Nederlanden. Het materieel beheer van de collectie is per 1 december 2015 overgedragen aan Paleis Het Loo.

Herkomst: Van Asbeck Architecten en Restauratieadviseurs BV, Maarssen. Binnenkomstnummer: BN2015-38.

Fotografie

Circa 1915

Set van tien historische prentbriefkaarten, waarvan vier in zwart-wit en zes ingekleurd, met aanzichten van Paleis Het Loo en directe omgeving, door lokale uitgevers. Verschillende technieken; diverse formaten. Schenking: P.C. van Geldorp, Apeldoorn. Inventarisnummers: RL42048 t/m RL42057.

Kostuums en textiel

1700-1799

Wit linnen tafelkleed met ingeweven schelpfontein, bloemboeketten en oranjeboompjes. Vervaardiger: onbekend; damast; 320 x 211 cm. Schenking: particuliere verzameling, Den Haag. Inventarisnummer: RL42006.

1900-1910

Steek, behorend bij een groot of klein kostuum van een lid van het Gewestelijk Ridderschap Utrecht. Hoedenmaker: Van Zanten & Zoons; katoen, metaaldraad (goudkleurig), beverhaar (mogelijk); 24 x 45 x 16 cm. Herkomst: gedragen door

Jhr. Van Loon. Schenking: M. Lohnstein, Velp.
Inventarisnummer: RL40817-c.

Circa 1934

Herinneringsdoek met afbeelding van Prinses Emma van Waldeck en Pyrmont (1858-1934). Vervaardiger: onbekend; kunststof (bedrukt); 31,5 x 53 cm. Schenking: R.M. Terburg, Zoetermeer. Inventarisnummer: RL41990.

Circa 1957

Spaans folkloristisch kostuum, bestaande uit een kort zwart jasje, een rijbroek met hoge taille en een sjerp met bloemborduursel, gedragen door H.K.H. Prinses Irene der Nederlanden (*1939). Modehuis: Celis, Sevilla (ES). Jas: wol, kunststof. Rijbroek: wol, katoen, metaal, kunststof; tailleurwijdte: 33 cm. Sjerp: katoen, wol; 5 x 247 cm. Schenking: H.K.H. Prinses Irene der Nederlanden, Wijk bij Duurstede. Inventarisnummers: RL42014-1 t/m -3.

Witte flamencojurk met gele binnenrok, gedragen door H.K.H. Prinses Irene der Nederlanden (*1939). Vervaardiger: onbekend, Spanje; katoen; 118 x 38 cm. Schenking: H.K.H. Prinses Irene der Nederlanden, Wijk bij Duurstede. Inventarisnummer: RL42016.

Leren tas met klepsluiting en goudmetalene schakelketting, gedragen door H.K.H. Prinses Irene der Nederlanden (*1939). Vervaardiger: onbekend, Spanje; bont, leer, lakleer, suède, metaal, katoen; 14 x 39 cm. Schenking: H.K.H. Prinses Irene der Nederlanden, Wijk bij Duurstede. Inventarisnummer: RL42017.

Zwarte halfronde stola met borduursels van glaskralen, gedragen door H.K.H. Prinses Irene der Nederlanden (*1939). Vervaardiger: onbekend, vermoedelijk Spanje; wol, katoen, polyester, fluweel, borduursel; 71 x 120 cm. Schenking: H.K.H. Prinses Irene der Nederlanden, Wijk bij Duurstede. Inventarisnummer: RL42018.

Hoofddoek of halsdoek van fijn wit linnen met machinaal geklost kant, gedragen door H.K.H. Prinses Irene der Nederlanden (*1939). Vervaardiger: onbekend, vermoedelijk Spanje; linnen, kant (machinaal); 137 x 56 cm. Schenking: H.K.H. Prinses Irene der Nederlanden, Wijk bij Duurstede. Inventarisnummer: RL42019.

1971

Uniform van kapitein-luitenant-ter-zee R.A. Dwarshuis, adjudant van Koningin Beatrix, bestaande uit jas, broek, pet, nestel, paar epauletten, koppelriem met sabelhouder, sabel, schede, degenkwast of portepe en sabelhoes, paar zwarte veterschoenen, twee paar zwarte sokken, paar witte handschoenen en zwarte stropdas. Uniformjas: modehuis: De Stad Parijs;

wol, messing (vergulde), gouddraad; ruglengte: 101 cm. Broek: vervaardiger: onbekend; wol; taillewijdte: 42 cm; Pet: hoedenmaker: A. Hassing; katoen, lakleer, gouddraad; 14,5 x 27 x 31 cm. Nestel: vervaardiger: onbekend; gouddraad, messing (vergulde); 71 cm; Epauletten: vervaardiger: onbekend; metaal, gouddraad; 2 x 16 x 5 cm per nestel. Koppelriem: vervaardiger: onbekend; wol, messing (vergulde), gouddraad; 51 x 107,5 cm. Sabel met schede: vervaardiger: Carl Eickhorn; kunststof, metaal, messing (vergulde), metaal, leer; 104 x 15 x 10 cm (sabel) / 87 x 5,5 cm (schede). Degenkwast: vervaardiger: onbekend; zilverdraad. Sabelhoes: vervaardiger: onbekend; wol; 114 x 19,5 cm. Paar schoenen: schoenmaker/-winkel: Van Lier; leer, katoen, rubber; 30,5 x 11 cm per schoen. Twee paar sokken: vervaardiger: onbekend; wol; 35,5 x 10 cm per sok. Paar handschoenen: vervaardiger: onbekend; katoen; 23,5 x 13 cm per handschoen. Stropdas: vervaardiger: onbekend; 144 x 7 cm. Schenking: R.A. Dwarshuis, Den Haag. Verworven door bemiddeling van P.C. van Geldorp, Apeldoorn. Inventarisnummers: RL41981-1 t/m -12.

Circa 2011

Uniform van een parkwachter of jachtopziener van Kroondomein Het Loo bestaande uit een overjas of mantel, een colbert, twee pantalons, een overhemd en een stropdas. Vervaardiger: onbekend. Overjas: wol, metaal; ruglengte: 129,5 cm. Colbert: wol, metaal; ruglengte: 80 cm. Pantalons: wol; tailleurwijdte: 51 cm. Overhemd: katoen, polyester; maat 43/44. Stropdas: polyester, viscose; 154 x 9 cm. Herkomst: gedragen door de heer N. Nijdeken. Schenking: Kroondomein Het Loo, Apeldoorn. Inventarisnummers: RL42007-1 t/m -6.

Oranjesouvenirs

1923

Plaquette t.g.v. het 25-jarig regeringsjubileum van Wilhelmina, Koningin der Nederlanden (1880-1962). N.V. Nederlandsche Fabriek van Gouden en Zilveren Werken v/h J.A.A. Gerritsen / Johannes Cornelis Wienecke (1872-1945); koper (verzilverd); 40 x 26 x 1 cm; signatuur: voorzijde, rechtsonder, 'J.C. WIENECKE'. Herkomst: Antiekhandel De Ruiter, Vaassen, 1999. Schenking: C. van 't Hoff, oud-medewerker van Paleis Het Loo, ter gelegenheid van zijn pensionering op 24 november 2015. Inventarisnummer: RL42011.

Orden en Onderscheidingen

1815-1831

Militaire Willems-Orde, Nederland, ridder 4de klasse, versiersel. Onbekende vervaardiger; zilver, email, 51,8 x 35,2 mm, 11,89 gram. Schenking: Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag. Inventarisnummer: RL42037.

1861-1904

Medaille voor Trouwe Dienst, Nederland, brons, versiersel. 's Rijks Munt; brons; 42,0 x 37,3 mm, 24,23 gram. Schenking: Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag. Inventarisnummer: RL42042.

1888-1903

Orde van Oranje-Nassau, Nederland, ridder met zwaarden, versiersel, twee versierselen klein model, oorkonde en etui. H.A. Beusekamp; zilver, email, zijde; 59,9 x 38,6 mm, 25,92 gram. Inventarisnummers: RL42033-1 t/m -5.

Orde van de Rode Adelaar, Pruisen, ridder 4de klasse, versiersel, versiersel klein model, twee etuis en oorkonde. Johann Wagner & Söhne; brons, email, zijde; 42,3 x 38,5 mm, 19,62 gram. Inventarisnummers: RL42034-1 t/m -5.

Onderscheidingsteken voor Eervolle, Langdurige, Werkelijke Dienst als Officier, Nederland, 30 jaren, versiersel en etui. Firma C.J. Begeer, Koninklijke Utrechtsche Fabriek van Zilverwerken; zilver (verguld), zijde; 36,9 x 29,6 mm, 17,69 gram. Inventarisnummers: RL42035-1 en -2.

Onderscheidingsteken voor Eervolle, Langdurige, Werkelijke Dienst als Officier, Nederland, 15 jaren, oorkonde. Onbekende vervaardiger; papier; 50,7 x 36,3 cm. Inventarisnummer: RL42036.

Herkomst: verleend aan J.H.P. de Lille Hogerwaard. Schenking: mevrouw M.C.J.H. Carati-Pals, Velsbroek. Verworven door bemiddeling van de Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag.

1940-1945

Erekruis van de Nationaal Socialistische Beweging, Nederland (Tweede Wereldoorlog), etui. Onbekende vervaardiger; karton; papier, 1,9 x 4,5 x 11,6 cm. Schenking: Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag. Inventarisnummer: RL42041.

1946

Verzetskruis, Nederland, versiersel. 's Rijks Munt; brons; 60,6 x 36,5 mm, 27,6 gram. Inventarisnummer: RL42038.

Verzetskruis, Nederland, versiersel. 's Rijks Munt; brons; 60,8 x 36,6 mm, 28,01 gram. Inventarisnummer: RL42039.

Verzetskruis, Nederland, versiersel. 's Rijks Munt; brons; 60,7 x 36,5 mm, 27,08 gram. Inventarisnummer: RL42040.

Schenking: Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag.

1960-1990

Orde van Verdienste, Senegal, grootofficier, versierselen en etui. Onbekende vervaardiger. Kruis: zilver (verguld), email, zijde; 46,7 x 42,3 mm, 19,23 gram; borstster: zilver (verguld), email, 80,6 x 80,8 mm, 130,47 gram. Inventarisnummers: RL42043-1a, -1b en -2.

Nationale Orde van Verdienste, Frankrijk, grootofficier, versierselen en etui. Monnaie de Paris. Kruis: zilver (verguld), email, zijde; 59,6 x 37,2 mm, 22,89 gram; borstster: zilver (verguld), email; 90,5 x 89,9 mm, 161,92 gram. Inventarisnummers: RL42044-1a, -1b en -2.

Schenking: Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag.

Gesp met zeven onderscheidingen, afkomstig van R.A. Dwarshuis, kapitein-luitenant-ter-zee bij de Koninklijke Marine en adjudant van Koningin Beatrix, bestaande uit:

- Onderscheidingsteken voor Eervolle, Langdurige, Werkelijke Dienst als Officier, Nederland, 30 jaren, versiersel op gesp. Firma J.M.J. van Wielik; metaal (verguld), zijde; 37,4 x 29,6 mm. Inventarisnummer: RL41982.
- Huwelijksmedaille 2002, Nederland, versiersel op gesp. Koninklijke Nederlandse Munt; zilver, zijde; 35,1 x 30 mm. Inventarisnummer: RL41983.
- Marinemedaille, Nederland, versiersel op gesp. W. van Veluw B.V.; brons, zijde; 40 x 35,2 mm. Inventarisnummer: RL41984.
- Kruis voor Marsvaardigheid, Nederland, versiersel op gesp. W. van Veluw B.V.; metaal (verguld), zijde; 39,5 x 36,7 mm. Inventarisnummer: RL41985.
- Vaardigheidsmedaille van de Nederlandse Sport Federatie, Nederland, goud met lauwertak, versiersel op gesp. Onbekende vervaardiger; metaal (verguld), brons, zijde; 37,9 x 33 mm. Inventarisnummer: RL41986.
- Nationale Vijfkampkruis van de Nederlandse Sport Federatie, Nederland, barette 5, versiersel op gesp. Onbekende vervaardiger; zilver, email, zijde; 39,6 x 34,7 mm. Inventarisnummer: RL41987.
- Kruis voor de Tweedaagse Militaire Prestatietocht, Nederland, versiersel op gesp. Onbekende vervaardiger; zilver, zijde; 54,6 x 39,8 mm. Inventarisnummer: RL41988.

Schenking: R.A. Dwarshuis, Den Haag. Verworven door bemiddeling van P.C. van Geldorp, Apeldoorn.

1971-1990

Orde van het Borstbeeld van Bolivar, Venezuela, grootofficier, versierselen, reversversiersel en etui. Distintivos Venezolanos. Kruis: zilver (verguld), email, zijde; 56,3 x 46,8 mm, 25,75 gram; borstster: 80,5 x 73,7 mm, 79,98 gram. Inventarisnummers: RL42022-1a, -1b, -2 en -3.

Ere-Orde van de Palm, Suriname, grootofficier, oorkonde. Onbekende vervaardiger; papier; 29,6 x 20,9 cm. Inventarisnummer: RL41788-4.

Orde van Burgerlijke Verdienste, Spanje, grootofficier, oorkonde. Onbekende vervaardiger; papier; 31,9 x 22,6 cm. Inventarisnummer: RL41786-3.

Orde van de Witte Roos, Finland, commandeur 1ste klasse, oorkonde. Onbekende vervaardiger; papier; 37,4 x 21,9. Inventarisnummer: RL41789-4.

Orde van de Dapperheid, Kameroen, grootofficier, oorkonde. Onbekende vervaardiger; papier; 39,8 x 48,2 cm. Inventarisnummer: RL41785-4.

Herkomst: verleend aan drs. Roelof Josephus de Wit. Schenking: mevrouw mr. C. de Wit-in 't Veld. Verworven door bemiddeling van de Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag.

2014

Herinneringsmedaille voor Humanitaire Hulpverlening bij Rampen, Nederland, barette West-Afrika 2014, versiersel, baton en etui. Koninklijke Begeer / Frans Smits; zilver, zijde; 39,8 x 351, mm, 33,91 gram. Schenking: Ministerie van Defensie - Sectie Onderscheidingen, Den Haag.

Inventarisnummers: RL42045-1 t/m -3.

Planten

19de eeuw

Whitfieldia elongata 'White Candles', een prachtig wit bloeiende plant die goed past in het 19de eeuwse sortiment van de Weidekas. Deze wordt momenteel via stekken vermeerderd om op termijn in het Paleis te gebruiken. Schenking: particuliere collectie. Inventarisnummer: PHL1003.

Tekeningen

1935

Wilhelmina, Koningin der Nederlanden (1880-1962), *St. Fillans, Schotland*

Houtskool op papier, 44,5 x 56 cm; gesignd en gedateerd *St. Fillans 1935 / W* (voorzijde rechtsonder, in houtskool). Herkomst: Wilhelmina, Koningin der Nederlanden (1880-1962), 1935-ca. 1944; Leeuwe Plaatsman, ca. 1944-1987; wed. L. Plaatsman, 1987-ca. 2012; Malcolm L. Plaatsman, ca. 2012-2015. Schenking: Malcolm L. Plaatsman, Holmfirth, West Yorkshire (UK). Inventarisnummer: RL41989.

BRUIKLEENEN

Archief

Diverse data

Enige tientallen historische kranten, waaronder exemplaren van de 's Gravenhaegse Courant, Geldersche Historische Courant, Oprechte Haarlemsche Courant, Dordrechtsche Courant, Nederlandsche Staats-Courant, Algemeen Handelsblad, Het Vaderland, Algemeen Indisch Dagblad en De Java-Bode, deels daterend uit de periode 1760-1790, met berichten over o.a. de huwelijken Prinses Carolina, Prins Willem V, Prinses Louise, de meerderjarigheid van Prins Willem V, en geboorte en doop van de latere Koning Willem I, deels uit de periode 1842-1890, met berichtgeving over het huwelijk van Prinses Sophie en over overlijden en begrafenissen van Koningin Sophie, kroonprins Willem, Prins Frederik, Prins Alexander en Koning Willem III, deels uit de periode 1934-1938 met berichten over de

begrafenissen van Prins Hendrik, het huwelijk van Prinses Juliana en de geboorte van Prinses Beatrix.

Herkomst: Collectie T. van der Ploeg, Hoogezand. Bruikleen: Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, Den Haag. Binnenkomstnummer: BN2015-10.

Enige tientallen liederen en lofdichten, deels verschenen bij verjaardagen van Prins Willem V, voor een groter deel lofzangen op de troonsbestijging en het huwelijk van Koningin Wilhelmina, sommige voorzien van muziek.

Herkomst: Collectie T. van der Ploeg, Hoogezand. Bruikleen: Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, Den Haag. Binnenkomstnummer: BN2015-10.

Fotografie

1940

Onbekende vervaardiger, *Stille bloemenhulde gebracht aan onze Koninklijke ballingen op 29 Juni 1940*

Prentbriefkaart, in zwart-wit; fotopapier op papier; 9 x 14 cm. Herkomst: Collectie T. van der Ploeg, Hoogezand. Bruikleen: Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, Den Haag. Binnenkomstnummer: BN2015-10. Inventarisnummer: A9123.

Kunstnijverheid

1652

Luiermand; Hans Coenraet Breghtel (1608-1675); zilver; 9 x 63,5 x 34 cm; merktekens: jaarletter 'X', HBC [met lelie], [gekroonde ooievaar], [gekroonde 'V' in driehoekig schild]. Herkomst: Magasin Antiques et Objets d'art, A.J. Spyer en Zoon, Amsterdam, tot 1901; Emma, Prinses van Waldeck en Pyrmont (1858-1934), 1901-1934; Wilhelmina, Koningin der Nederlanden (1880-1962), 1934-1962; Juliana, Koningin der Nederlanden (1909-2004), 1962-2004; Erven H.K.H. Prinses Juliana (1909-2004), 2004-2015. Bruikleen: Koninklijke Verzamelingen, Den Haag. Inventarisnummer: MU/4464.

Meubelen

1875-1900

Geelkoperen schommelwieg met hemelstang en bekleding, bestaande uit hemel, drie onderlakens en matras. Onbekende vervaardiger; messing, ijzer, katoen (molton), katoen (broderie anglaise, machinaal), kunststof; 205 x 87 x 105 cm. Herkomst: Paleis Noordeinde, Den Haag. Bruikleen: H.K.H. Prinses Margriet der Nederlanden, Apeldoorn. Inventarisnummer: X20150001-1a,b t/m -6.

Numismatiek

1840

Penning, Inhuldiging van Willem II, Koning der Nederlanden, 1840. 's Rijks Munt; goud, Ø 23,2 mm, 6,91 gram. Bruikleen: Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, Den Haag. Inventarisnummer: A9117.

Orden en onderscheidingen**1831**

Eresabel, besteld door de Prins van Oranje (1792-1849), de latere Koning Willem II, met bijbehorende schede en foedraal. Theodorus Gerardus Bentvelt (1782-1853) / Firma As Bonebakker & Zoon (sinds 1822). Sabel: goud, staal, 89,5 cm; schede: goud, marokijnleer, 93 cm; foedraal: mahoniehout, fluweel, metaal. Herkomst: in 1832 door de Prins van Oranje geschonken aan Jhr. Adriaan Frans Meijer (1769-1845), daarna familiebezit via vererving. Bruikleen: particuliere verzameling. Inventarisnummers: X20150005-1 t/m -3.

1879-1943

Kruis voor Militaire Verdienste, Waldeck-Pyrmont; 1ste klasse, versiersel. Onbekende vervaardiger; metaal (verguld), email, zijde; 54 x 53,5 mm, 22,81 gram. Herkomst: gedragen door Willem III, Koning der Nederlanden (1817-1890). Inventarisnummer: MU/0692.

Elfstedenkruis, Nederland, versiersel en etui. Koninklijke Begeer; zilver (verguld), email, zijde; 26,2 x 24,2 mm, 7,11 gram. Inventarisnummer: MU/11937.

Johanniterorde in Nederland, Nederland, land-commandeur, kruis en etui. Koninklijke Begeer; metaal (verguld), email, zijde; 88 x 57,9 mm, 45,11 gram. Inventarisnummer: MU/11938.

Johanniterorde in Nederland, Nederland, land-commandeur, borstster en etui. Onbekende vervaardiger; metaal (verguld), email; 57,7 x 57,2 mm, 21,26 gram. Inventarisnummer: MU/11939.

Legioen van Verdienste, Verenigde Staten van Amerika, commandeur, versiersel. Onbekende vervaardiger; metaal (verguld), email, zijde; 64,3 x 56,8 mm, 61,73 gram. Herkomst: gedragen door Bernhard, Prins van Lippe-Biesterfeld (1911-2004). Inventarisnummer: MU/11940.

Bruikleen: Koninklijke Verzamelingen, Den Haag.

1902-1937

Gesp met tien onderscheidingen, afkomstig van Joseph Jehee (1876-1937), kamerdienaar van Hendrik, hertog van Mecklenburg (1876-1934) en concierge van Huis ten Bosch.

- Huisorde van Oranje, Nederland, eremedaille in goud, versiersel en oorkonde. Ateliers voor Edelsmeed- & Penningkunst v/h "Koninklijke Begeer" N.V.; zilver (verguld), zijde; 37,4 x 32,5 mm. Inventarisnummers: E2014-1 en -2.
- Huwelijksmedaille 1901, Nederland, brons, versiersel en oorkonde. Koninklijke Begeer / Pier Pander; brons, zijde; 37 x 32,6 mm. Inventarisnummers: E2015-1 en -2.
- Zilveren Huwelijksmedaille 1926, Nederland, versiersel en oorkonde. Koninklijke Begeer / Jacob Jan van Goor; brons, zijde; 32,1 x 28 mm. Inventarisnummers: E2016-1 en -2.
- Koninklijke Kroonorde, Pruisen, medaille, versiersel en oorkonde. Onbekende vervaardiger; metaal

(verguld), zijde; 36,3 x 24,7 mm. Inventarisnummers: E2017-1 en -2.

- Medaille van Burgerlijke Verdienste, Württemberg, zilver, versiersel en twee oorkonden. Onbekende vervaardiger; zilver, zijde; 32,9 x 28,2 mm. Inventarisnummers: E2018- t/m -3.
- Leopoldsorde, Lippe, medaille in brons, versiersel en oorkonde. Onbekende vervaardiger; brons, zijde; 31,5 x 28,1 mm. Inventarisnummers: E2019-1 en -2.
- Medaille van Verdienste, Schaumburg-Lippe, zilver, versiersel en twee oorkonden. Onbekende vervaardiger; zilver, zijde; 42,8 x 28,8 mm. Inventarisnummers: E2020-1 en -2.
- Medaille van Verdienste, Mecklenburg-Schwerin, zilver, versiersel en twee oorkonden, type Friedrich Franz III. Friedrich Wilhelm Kullrich; zilver, zijde ; 32,2 x 29,4 mm. Inventarisnummers: E2021-1 en -2.
- Medaille van Verdienste, Baden, zilver, versiersel en oorkonde. Onbekende vervaardiger; zilver, zijde; 45 x 40,6 mm. Inventarisnummer: E2022-1.
- Medaille voor Vertegenwoordigers van Vreemde Hoven en Staten, België, zilver, versiersel type Albert I. Onbekende vervaardiger; zilver, zijde; 49,9 x 31,5 mm. Inventarisnummer: E2023. Gewicht totale gesp: 261,85 gram.
- Huwelijksmedaille 1937, Nederland, oorkonde. Onbekende vervaardiger; papier, 21,6 x 13,7 cm. Inventarisnummer: E2024.
- Foto, *Jozef Jehee, concierge van Huis ten Bosch*. Onbekende vervaardiger; papier, 17,6 x 12,8 cm. Inventarisnummer: E2025.

Bruikleen: Stichting tot Instandhouding van het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden.

2000

Militaire Willems-Orde, Nederland (Koninkrijk), ridder 4de klasse, versiersel, reversversiersel en etui. G & L / Koninklijke Nederlandse Munt; goud, zilver, email, zijde; 69,2 x 46 mm, 26,48 gram. Bruikleen: Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag. Inventarisnummer: X20150003-1 t/m -3.

Prenten**1787**

Benjamin Samuel Bolomey (1739-1819), *Zinneprent op het herstel van het Stadhouderschap* Aquatint op papier, 22,9 x 20,6 cm (voorstelling), 30 x 24,5 cm (moet). Herkomst: Collectie T. van der Ploeg, Hoogezand, tot 2013. Bruikleen: in 2013 ontvangen als bruikleen van de Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, Den Haag. Inventarisnummer: A9118.

Benjamin Samuel Bolomey (1739-1819), *Zinneprent op het herstel van het Stadhouderschap* Gravure op papier, 23 x 20,4 cm (voorstelling), 28,8 x 23 cm (moet). Herkomst: Collectie T. van der Ploeg,

Hoogezand, tot 2013. Bruikleen: in 2013 ontvangen als bruikleen van de Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, Den Haag. Inventarisnummer: A9119.

1788

Benjamin Samuel Bolomey (1739-1819), *Verheerlijking van het bewind van Prins Willem V*
Gravure op papier, 23,3 x 20,3 cm (voorstelling), 29,9 x 23,6 cm (moet). Herkomst: Collectie T. van der Ploeg, Hoogezand, tot 2013. Bruikleen: in 2013 ontvangen als bruikleen van de Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, Den Haag. Inventarisnummer: A9120.

17de t/m 20ste eeuw

De Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau (GVON) ontving een schenking van een grote collectie van circa duizend bladen die dateren uit de zeventiende tot en met de twintigste eeuw. Alle bladen hebben betrekking op het Oranjestad en aanverwante geslachten. De verzameling omvat onder meer portret- en historiestukken, historische kranten, pamfletten, liederen en lofdichten, waarvan de meest bijzondere een permanente plek krijgen in de collectie van Paleis Het Loo. De verzameling, ingeschreven onder binnenkomstnummer BN2015-10, wordt momenteel onderzocht en geregistreerd, waarbij enkele stukken al zijn geselecteerd voor opname in de collectie:

- Willem van Senus (1773-1851) naar Jan Willem Pieneman (1779-1819), *Hulde aan Koning Willem I, 1815*. Gravure op papier, 52,4 x 41,7 cm (afbeelding), 61,8 x 48,8 cm (moet); Inventarisnummer: A1924.
- Alfred Cornillet (1807-1895) naar Niçaise de Keyser (1813-1887), *Portret van Anna Paulowna (1795-1865), 1840-1870*. Mezzotint en ets op papier, 55,3 x 36,3 (afbeelding), 67 x 44,5 (moet). Inventarisnummer: A9125.

Herkomst: Collectie T. van der Ploeg, Hoogezand. Bruikleen: Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, Den Haag.

Schilderijen

Circa 1608

Michiel Jansz. van Mierevelt (1567-1641), *Portret van Philips Willem, prins van Oranje (1554-1618)*
Olieverf op paneel, 60 x 52 cm; in verguld houten reliëflijst, 75 x 66,5 x 6,6 cm. Bruikleen: Koninklijke Verzamelingen, Den Haag. Inventarisnummer: SC/0159.

1837

Toegeschreven aan Nicolaas Pieneman (1809-1860), *Portret van luitenant-generaal Jhr. Adriaan Frans Meijer (1768-1845)*

Olieverf op paneel, 81 x 60 cm; in verguld houten lijst, 86,1 x 64,3 cm. Herkomst: familiebezit, via vererving. Bruikleen: particuliere verzameling. Inventarisnummer: X20150006.

Tekeningen

Circa 1853

Nicolaas Pieneman (1809-1860), *Portret van Willem (Wiwill), prins van Oranje (1840-1879)*

Potlood op papier, 27,4 x 21,3 cm. Herkomst: Prentenhandel Dave Desjardijn, standplaats Noordermarkt, Amsterdam, tot 2015. Bruikleen: Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau, Den Haag. Inventarisnummer: A9122.

Vervoermiddelen

1940-1950

Damesfiets, gebruikt door Juliana, Koningin der Nederlanden (1909-2004).

Fabrikant: Fongers, Groningen; metaal, kunststof, leer, glas, rubber. Herkomst: (mogelijk) Wilhelmina, Koningin der Nederlanden (1880-1962); Juliana, Koningin der Nederlanden (1909-2004); daarna familiebezit, via vererving. Bruikleen: Z.K.H. Prins Carlos de Bourbon de Parme, Wijk bij Duurstede. Inventarisnummer: X20150002.

AANKOPEN

Bibliotheek

1695

Opkomst, geboorte, leven en dood van Maria Stuart, Koningin van Groot Brittanje, Vrankryk en Yerland, &c. Ondermengd met de voornaamste gevallen, zo van Staat als Oorlog, welke zich sedert de geboorte van haar Majesteit tot aan haar dood in de voornaamste gewesten van Europa hebben toegedragen. Benefens een verhandeling van t Huys van Stuart: als ook de lykreden, over het afsterven van de gemelde vorstin door den heer Johannes Brand gedaan ... [etc.] / [Petrus Rabus]. - Amsterdam: Jan ten Hoorn, 1695. - 128, 56 p. : front. ; 21 cm. Aankoop: mevrouw I. Garcia, Mechelen (BE). Inventarisnummer: 14742-1.

Neerlands rouklagen, uitgegald door digters deser eeuw, op de dood van de grootmagtigste vorstinne, Maria, Koninginne van Groot Britannie / by een versamelt door Th. S. [=Theod. Schoon]. - Den Haag: Jacobus Semeyns, 1695. - 2 dln (144, 176 p.): front. (portr.); 21 cm. Aankoop: mevrouw I. Garcia, Mechelen (BE). Inventarisnummer: 14742-2.

1733

Vreugt-triomp, ter aller doorluchtigste echt-vereiniging van zyne vorstelyke hoogheid William Karel Hendrik Friso [...] en hare koninklyke hoogheid Anna van Brunswyk Lunenburg, kroon-prinsesse van Engelandt, Schotlandt, Vrankryk, en Ierlandt [...]. Plechtelyk voltrokken te Windsor, binnen Londen, MDCCXXXIII / Jacob Houtman Bernardszoon. - Amsterdam: Jacobus Loveringh, 1733. - 23 fol. : front.; 27 cm. Aankoop: veiling Bubb Kuyper, Haarlem, 17 december 2015. Inventarisnummer: 14869.

1747

Viessingsche groete aan zyn doorluchtigste hoogheid Willem Karel Hendrik Friso Prinse van Oranje en Nassau [...]. Zyn furstelyke doorluchtigheid eerbiedig toegewyd door de compagnie burgers van het Oranje vendel onder den capitein Jan der Moysse, d'eerste post bezet houdende buiten de poort: ter heuchelyke inkomste zyner hoogheid in dezelve stad den 23sten van bloeimaand 1747 / Jan Guepin. - Vlissingen: Jan de Paaynaar, [1747]. - 10 p.; 26 cm. Aankoop: veiling Bubb Kuyper, Haarlem, 17 december 2015. Inventarisnummer: 14868.

1825

Histoire de la révolution de 1688 en Angleterre / F.A.J. Mazure. - Parijs: Charles Gosselin, 1825. - 3 dln; 20 cm. Aankoop: MW Books, Galway (IE) Inventarisnummers: 14709a-c.

1835-1836

The life and times of William the Third, King of England, and Stadtholder of Holland / by Arthur Trevor. - London: Longman [etc.], 1835-1836. - 2 dl.: afb. z.w.; 23 cm. Aankoop: MW Books, Galway (IE). Inventarisnummers: 14710a-b.

1940-1955**Specifieke aankopen voor de presentatie op de Verzetstafel**

The rape of the Netherlands / E.N. van Kleffens. - Londen: Hodder and Stoughton, 1940. - 253 p.: kaart (losliggend); 19 cm. Inventarisnummer: 14743.

Je Maintiendrai : een jaar [tweede, derde, vierde jaar] nazi-tyrannie in Nederland / L. de Jong. - [Londen]: Netherland Publishing Company Ltd., 1941-1945. - 4 dln: illus.; 22 cm. Inventarisnummers: 14730a-d.

Aan hen die vielen / gedichten van Elisabeth van Maasdijk; voorwoord R.P. Cleveringa. - Den Haag: Stols, 1945. - 75 p.: 1 foto; 26 cm. Inventarisnummer: 14727.

Bevrijd Nederland / Antoon Coolen. - Rotterdam : Nijgh & Van Ditmar, 1945. - 205 p.; 25 cm. Inventarisnummer: 14755.

Verzen uit St. Michielsgestel: legende van den wederkeer / Anton van Duinkerken. - Utrecht: Het Spectrum, [1946]. - 67, [2] p.; 25 cm. Inventarisnummer: 14728.

Nacht over Nederland : journalistieke reportage van vijf bezettingsjaren 1940-1945 / M.J. Adriani Engels, G.H. Wallagh. - s.l.: Ons Vrije Nederland, 1946. - 308 p.: illus.; 27 cm. Inventarisnummer: 14744.

Vijf jaar ondergrondse strijd. - s.l.: s.n., [1948]. - 278 p.: illus.; 25 cm. Inventarisnummer: 14745.

Opdat het nageslacht het wete : gedenkboek voor de mannen die op 2 oktober 1944 uit ons dorp werden weggevoerd / red. Tj. Wouters. - Putten: s.n., 1948. - 343, [16] p.: illus.; 25 cm. Inventarisnummer: 14753.

Witboek over de geschiedenis van het georganiseerde verzet voor en na de bevrijding / Grote

Advies-Commissie der Illegaliteit, Mr. H.W. Sandberg. - Amsterdam: Amsterdamsche Boek- en Courantmij, 1950. - 265 p.; 21 cm. Inventarisnummer: 14729.

Friesland Annis Domini 1940-'45 / Y.N. Ypma. - Dokkum: Kamminga, 1953. - 355 p.: illus.; 25 cm. Inventarisnummer: 14754.

Parade der verdrukten 1940-1945 / Maya Balder. - s.l.: s.n., [1955]. - 211 p.; 22 cm. Inventarisnummer: 14751.

Aankoop: www.boekwinkeltjes.nl

Fotografie**1964**

Eddy Posthuma de Boer (*1931), *Portret van prinses Beatrix (*1938)*

Deze portretfoto maakte fotograaf Eddy Posthuma de Boer in november 1964 van Prinses Beatrix in avondtoilet in haar woning, Slot Drakensteyn. Dit gebeurde tijdens een door de RVD geïnitieerd persmoment waarbij ook diverse collega-fotografen aanwezig waren. Omdat de Prinses voor het raam stond waren zij genoodzaakt een flitser of ander kunstlicht te gebruiken.

Ontwikkelgelatinezilverdruk, 25,5 x 17,2 cm; gesigneerd op achterzijde: stempel in blauwe inkt met creditline en adres van de fotograaf. Aankoop: veiling Bubb Kuyper, Haarlem, Prints - Photographs/2015-63, 24-27 november 2015, nr. 5286. Verworven met steun van het Landheer Hengforden Fonds.

Inventarisnummer: RL42020.

2014

Staatsieportret van Willem-Alexander, Koning der Nederlanden (*1967)

Fotodruk op papier, in lijst van afzelia dousie-hout, 60,3 x 50,5 cm; reproductie naar het origineel door Rineke Dijkstra (*1959). Dit portret maakt deel uit van de set van drie officieel uitgegeven staatsieportretten van Z.M. Koning Willem-Alexander ter gelegenheid van zijn troonsbestijging in 2013. Aankoop: Rijksvoorlichtingsdienst, Den Haag. Inventarisnummer: RL41883.

Staatsieportret van Willem-Alexander, Koning der Nederlanden (*1967)

Pigmentafdruk op fluweelmat kunstpapier, in lijst van esdoornhout, 56,9 x 41,8 cm; reproductie naar het origineel door Iris van Dongen (*1975). Dit portret maakt deel uit van de set van drie officieel uitgegeven staatsieportretten van Z.M. Koning Willem-Alexander ter gelegenheid van zijn troonsbestijging in 2013. Aankoop: Rijksvoorlichtingsdienst, Den Haag. Inventarisnummer: RL41884.

Staatsieportret van Willem-Alexander, Koning der Nederlanden (*1967)

Pigmentafdruk op natuurlijk katoenvezel-barierpapier, in lijst van eikenhout, 54,7 x 43,7 cm; reproductie naar het origineel door Femmy Otten (*1981). Dit portret maakt deel uit van de set van drie officieel

uitgegeven staatsieportretten van Z.M. Koning Willem-Alexander ter gelegenheid van zijn troonsbestijging in 2013. Aankoop: Rijksvoorlichtingsdienst, Den Haag. Inventarisnummer: RL41885.

Kostuums en textiel

1885-1895

Vest, mogelijk behorend bij een hoflivrei uit de tijd van Willem III, Koning der Nederlanden (1817-1890) of Wilhelmina, Koningin der Nederlanden (1880-1962). Vervaardiger: onbekend; wol, katoen, gouddraad, metaal; ruglengte: 55 cm. Aankoop: Veilinggebouw De Zwaan, Amsterdam; veiling V84, 24 juni t/m 6 juli 2015, zitting 12, nr. 1314. Inventarisnummer: RL42004.

Kunsthijverheid

Circa 1772

Königliche Porzellanmanufaktur Meissen, *Diep bord met decoratie van de haven van Vlissingen, onderdeel van het topografische servies van stadhouder Willem V (1748-806)*

Meisen (DE); porselein; 4,7 x Ø 23,7 cm. Herkomst: Willem V, Prins van Oranje-Nassau (1748-1806); collectie W.T. Beckford, Fonthill Abbey, Wiltshire (UK); veiling Christie's London, gehouden te Fonthill Abbey, 1822; collectie J. Furquhar; veiling Phillips te Fonthill Abbey, 1 oktober 1823, nr. 762-765; collectie F. Hodges, London, 1823; veiling Christie's, Manson & Woods, 19 december 1868, nr. 564-638. Aankoop: veiling Bonhams, London (UK), 22783-Fine European Ceramics, 2 december 2015, nr. 51. Verworven met de opbrengsten van werkzaamheden van de vrijwilligers van Paleis Het Loo. Inventarisnummer: RL42021.

1782-1758

Josiah Wedgwood & Sons Ltd. / Johan Heinrich Schepp (1736-na 1790), *Set van vijf portretmedaillons van stadhouder Willem V, prinses Wilhelmina van Pruisen en hun drie kinderen*

Set van vijf witte portretmedaillons in hoogrelief op vaalblauwe achtergrond, gezamenlijk opgezet in één lijst. Staffordshire (UK); porselein/'jasperware', 8,5 x 6,7 cm per medaillon; in lijst van fruitbomenhout met schildpadfineer, 32 x 27 x 3 cm. Herkomst: Joseph Sikes (gest. 1798) of Chantry House, Newark, tot 1798; Rev. Joseph Sikes (gest. 1857), 1798-1857; legaat aan diens nicht Mary Wallis-Webster; daarna familiebezit via vererving; Wallis familie, tot 2015; veiling Anderson & Garland, Newcastle, 24 maart 2015, nr. 1091. Aankoop: E&H Manners - Ceramics and Works of Art, London (UK). Verworven met de opbrengsten van werkzaamheden van de vrijwilligers van Paleis Het Loo. Inventarisnummer: RL42023.

Prenten

Circa 1936

Arend Hendriks (1901-1951), *Gezicht op Huis ten Bosch*

Ets op papier, 28 x 20 cm (moet), in eenvoudige zwarte houten reliëflijt, 38 x 30,3 x 1,5 cm; gesig-neerd Arend Hendriks (voorzijde rechtsonder).

Aankoop: Stichting Kohesie, Nijmegen.

Inventarisnummer: RL42009.

Schilderijen

1633

Gerard van Honthorst (1592-1656), *Portret van Amalia van Solms (1602-1675) en Charlotte de la Trémoille (1599-1664)*

Olieverf op doek, 120 x 167 cm; in hedendaagse gesneden verguld houten lijst, geïnspireerd op 17de-eeuwse voorbeelden, 155 x 192 x 7,5 cm. Herkomst: Frederik Hendrik van Oranje (1584-1647) en Amalia van Solms (1602-1675), ca. 1633-1647; Willem II van Oranje (1626-1650), 1647-1650; Willem III van Oranje (1650-1702), 1650-1702; Frederik I van Pruisen, 1702-1713; Frederik Willem I van Pruisen (1688-1740), 1713-1740; Frederik II van Pruisen (1712-1786), 1740-1754; Anna van Hannover, 1754-1759; Willem V van Oranje-Nassau (1748-1806), 1759 -ca. 1795; onbekend, ca. 1795-1951; privécollectie H.C.B. Shepard te Worcestershire, tot 1951; veiling Christie's Londen, 18 mei 1951, nr. 130; onbekend, 1951-1951; Spaanse verzamelaar, 1951-2014; Kunsthandel Adam Williams Fine Art, New York, 2014-2015. Aankoop: Paleis Het Loo, verworven met bijdragen van de BankGiro Loterij, het Mondriaan Fonds, de Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar A.M. Roeters van Lennep Fonds en haar Beatrijs de Rooy Fonds), het Mevrouw P.I.A.M. Eijkman-de Nerée tot Babberich Fonds en de opbrengsten van werkzaamheden van de vrijwilligers van Paleis Het Loo. Inventarisnummer: RL42005.

1831

Jean-Baptiste van der Hulst (1790-1862), *Portret van Anna Paulowna (1795-1865)*

Olieverf op doek, 80 x 57 cm; in 19de-eeuwse verguld houten lijst met breed ojief, hoekornamenten en alliantiewapen onder kroon. Herkomst: particuliere verzameling, familiebezit via vererving; sinds 1974 in langdurig bruikleen bij Paleis Het Loo onder nummer X19740003. Aankoop: Paleis Het Loo, verworven met de opbrengsten van werkzaamheden van de vrijwilligers van Paleis Het Loo en door bemiddeling van B.V. Stichts Beheer van 1952, Veenendaal.

Inventarisnummer: RL42002.

Vervoermiddelen**1937**

Cadillac Convertible Sedan, serie 65

Fabrikant: General Motors Company, Detroit.

8-cylinder; motor 89x114 m/m; 39,2 PK; 135 rem-PK; 5,67 liter; 3 versnellingen en achteruit; bandenmaat 750 x 16; reservewielen in de voorschermen; wielbasis: 335 cm; motor- en chassisnr.: 7270907. Staal, roestvast staal, ijzer, leer, skai, rubber, hout, lakverf, staalglas; 197 x 5.370 cm, 2.190 kg; kenteken ten tijde van gebruik door Koningin Wilhelmina: M-68437; kenteken vanaf 1959: AD-91-44. Herkomst: General Motors Company, Detroit MI (US), 1937; 31ste Salon de l'Automobile, Parijs (FR), 1937; onbekend; Internationale Automobielen-Centrale K. Landeweer, Utrecht, 1949; Wilhelmina, Koningin der Nederlanden (1880-1962), 1949-1953; onbekend, mogelijk Den Haag, ca. 1960-1967; ca. 1967: terugkeer naar de Verenigde Staten; onbekende particuliere verzamelaar, New Hampshire (US); Daniel C. Lyons, Montpelier VT (US), ca. 1978; veiling Topsfield MA (US), 6 september 1996; onbekend; veiling Mecum Auctions, Dallas TX (US), 3-6 september 2014, nr. F194.1 (onverkocht); privécollectie, Jefferson MA (US), 2014. Aankoop: particuliere verzamelaar, Verenigde Staten. Inventarisnummer: RL41878.

ONTZAMELDE STUKKEN*Kostuums & textiel / Orden & onderscheidingen*

In een drietal sets werd in 1974, 1981 en 1986 een totaal van 12 kostuumonderdelen en een onderscheiding uit de collectie van het Helden Marine Museum via de collectie van het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden toegevoegd aan de collectie Ambtskostuums van Paleis Het Loo. Binnen deze deelcollecties werden de stukken echter onderdeel van de permanente depotcollectie. Toen het Helden Marine Museum in 2014 in een controle-ronde op hun langdurig uitgaande bruiklenen bij Paleis Het Loo informeerde of de bruikleenovereenkomst kon worden verlengd, werd in overleg overeengekomen de bruikleen te beëindigen. In 2015 keerden de desbetreffende objecten definitief terug naar de bruikleengever.

18de eeuw

Versiersel; *Meest Onderscheiden Orde van Karel III, Spanje, grootkruis, borstster*. Vervaardiger: onbekend; gouddraad, wol, katoen, pailletten, metaaldraad, metaal; 84 x 80 cm, 10,36 gram. Inventarisnummer: X19860024 (oud nummer: 9911).

Herkomst: Helden Marine Museum, Den Helder, tot 1986; Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden / Paleis Het Loo, 1986-2015. Retour bruikleengever: Helden Marine Museum, Den Helder.

Circa 1946

Tuniekjas, behorend bij het groot tenue van een viceadmiraal bij de Koninklijke Marine. Kleermaker: Croiset, Van der Kop & Zoon; wol, zijde, metaal (verguld), gouddraad; ruglengte: 62 cm. Inventarisnummer: X19740118-a (HMM/D/2/416/81).

Steek met stekentrommel, behorend bij het groot tenue van een vlagofficier bij de Koninklijke Marine. Kleermaker: J.P. Mol N.V.; zijde, metaal (verguld), leer, gouddraad, zilverdraad, metaal; steek: 14,5 x 14,5 x 44 cm, trommel: 21,5 x 47 x 21,5 cm. Inventarisnummers: X19740118-b en -c (HMM/D/1/1012/79).

Herkomst: Helden Marine Museum, Den Helder, tot 1974; Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag, 1974; (beheer) Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag, 1974-1983; overdracht beheer collectie Kanselarij der Nederlandse Orden aan Ministerie van OCW, 1983; Paleis Het Loo, 1983-2015. Retour bruikleengever: Helden Marine Museum, Den Helder.

- Broek, behorend bij het uniform van een vlagofficier bij de Koninklijke Marine. Vervaardiger: onbekend; gedragen door C.H. van Eeghen; wol, rayon, goudgalon; taillewijdte: 88 cm. Inventarisnummer: X19810015 (HMM/D/3/053/79).
- Sabel met schede, hoes en sabelkoppel, behorend bij het uniform van een vlootofficier bij de Koninklijke Marine. Vervaardiger: onbekend; messing (verguld), ivoor, leer, zilverdraad, zijde, wol, gouddraad, metaal (verguld); sabel: 10,5 x 14 x 90,5 cm, schede: 1,5 x 4 x 83,5 cm, sabelkoppel: 3,5 x 111 cm. Inventarisnummers: X19810016-a1,2,3 en -b (HMM/C/1/057/80 en HMM/D/7/033/81).
- Set van twee epauletten en epaulettendozen, behorend bij het groot tenue van een viceadmiraal bij de Koninklijke Marine. Vervaardiger: onbekend; metaal (verguld), metaal (verzilverd), gouddraad, goudgalon, wol, papier, karton; epaulet: 10 x 17,5 x 12,5 cm, doos: 10 x 17,5 x 12,5 cm. Inventarisnummers: X19810017-1 t/m -4 (HMM/D/11/012/81).
- Nestel met nesteltrommel, vermoedelijk behorend bij het uniform van een ordonnansofficier. Vervaardiger: onbekend; goudkoord, metaal (verguld), metaal; lengte nestel: 74 cm, lengte pen: 12 cm. Inventarisnummers: X19810018-a en -b (HMM/D/11/050/81).

Herkomst: Helden Marine Museum, Den Helder, tot 1981; Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag, 1981; (beheer) Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag, 1981-1983; overdracht beheer collectie Kanselarij der Nederlandse Orden aan Ministerie van OCW, 1983; Paleis Het Loo, 1983-2015. Retour bruikleengever: Helden Marine Museum, Den Helder.

Na het overlijden van een particuliere bruikleengever in 2015 werd in nauw overleg met de erfgenamen de bestaande bruikleenovereenkomst voor een zestal voorwerpen heroverwogen. Een schilderij uit dit bruikleen kon door Paleis Het Loo worden aangekocht voor opname in de collectie, van de overige vijf stukken werd het langdurig bruikleen beëindigd omdat de stukken al geruime tijd deel uitmaakten van de permanente depotcollectie.

Circa 1920

Jas en broek, behorend bij een ambtskostuum van buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister. Vervaardiger: onbekend; gedragen door mr. J.E.H. baron van Nagell (1882-1963); wol, zijde, metaal (vergulde), gouddraad, been, goudgalon. Inventarisnummers: X19740001-a en -b (oud nummer: 6160).

Herkomst: particuliere verzameling, tot 1974; Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag, 1974; (beheer) Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag, 1974-1983; overdracht beheer collectie Kanselarij der Nederlandse Orden aan Ministerie van OCW, 1983; Paleis Het Loo, 1983-2015. Retour bruikleengever: Erven particuliere verzameling.

1929

Versiersel; Orde van de Kroon van Roemenië, Roemenië (koninkrijk), grootkruis, kruis 1ste type, borstster 1ste type en etui. Juwelier: Joseph Resch & Fils; zilver (vergulde), email, katoen, zilver, imitatieleer, satijn, fluweel, metaal; kruis: 71,3 x 69,4 mm, 66,88 gram, lint: 99 mm, borstster: 90,1 x 89,7 mm, 90,33 gram, etui: 5,3 x 12,4 x 27,3 cm. Inventarisnummers: X19990027-1a, -1b en -2.

Herkomst: particuliere verzameling, tot 1999; Paleis Het Loo, 1999-2015. Retour bruikleengever: Erven particuliere verzameling.

Planten

In 2015 werden twee grote palmen geschonken aan Oranjerij De Groene Parel in Den Helder. Dit waren twee exemplaren van de palm *Trachycarpus fortunei* die niet meer in de Floriskas van Paleis Het Loo pasten. In principe zijn deze palmen winterhard bij niet te veel vorst, maar in Apeldoorn wordt het toch te koud. Bij het meer gematigde zeeklimaat in Den Helder kunnen ze definitief de grond in.

Aan Kasteel Twickel werden eveneens enkele planten geschonken: een selectie bladbegonia's en een groep van 12 verschillende soorten uit de 19de eeuwse collectie. Beiden sets bestonden uit soorten waarvan voldoende individuele planten aanwezig zijn in de collectie van Paleis Het Loo.

Schilderijen

Sinds de jaren 1970-80 bevonden zich twaalf portretschilderijen in de collectie van Paleis Het Loo, in opdracht van Maurits van Oranje (1567-1625) vervaardigd door Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1657) en oorspronkelijk bedoeld voor de inrichting van Huis Honselaarsdijk. De portretten waren afkomstig uit de depotcollectie van het Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis in Den Haag, en werden destijds overgebracht naar het nieuw in te richten Paleis Het Loo Nationaal Museum. De twaalf afgebeelde personen maakten waarschijnlijk deel uit van de entourage van Maurits van Oranje en hebben geen aanwijsbare historische relatie tot Paleis Het Loo. Omdat het Mauritshuis deze portretten in het voorjaar van 2016 wilde opnemen in de tentoonstelling *Hoogte- en dieptepunten uit het depot* (4 februari tot 8 mei 2016) en ze eigenlijk niet op hun plek waren in Apeldoorn, werd in goed overleg met de bruikleengever overeengekomen het langdurige bruikleen te beëindigen.

1611-1624

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van een officier*

Olieverf op doek, 116 x 96,5 cm; in zwarte staaflijst met vergulde binnenlijst, 135 x 116 x 8 cm. Inventarisnummer: RBK/MH3 (457).

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van een officier, vermoedelijk Adolf van Meetkerken (gest. 1625)*

Olieverf op doek, 118 x 97,5 cm; in zwarte staaflijst, 136 x 115,5 x 7,5 cm. Inventarisnummer: RBK/MH4 (144).

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van een officier*

Olieverf op doek, 117 x 96,5 cm; in zwarte staaflijst met vergulde binnenlijst, 133,5 x 115,5 x 7,5 cm. Inventarisnummer: RBK/MH5 (427).

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van een officier, vermoedelijk Joan Wolfert van Brederode (1599-1655)*

Olieverf op doek, 110 x 92 cm; in zwarte staaflijst met vergulde binnenlijst, 128,5 x 111 x 6 cm. Inventarisnummer: RBK/MH6 (438).

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van een officier*

Olieverf op doek, 118 x 94 cm; in zwarte staaflijst, 136 x 115,3 x 7 cm. Inventarisnummer: RBK/MH7 (141).

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van Jan III, graaf van Nassau-Siegen (1583-1638)*

Olieverf op doek, 115 x 97 cm; in zwarte staaflijst met vergulde binnenlijst, 135 x 116 x 6,5 cm. Inventarisnummer: RBK/MH8 (418).

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van een officier, vermoedelijk Anthonis van Utenhove (gest. 1625)*

Olieverf op doek, 113 x 93 cm; in gelakt houten staaflijst met vergulde binnenlijst, 132 x 112 x 7 cm. Inventarisnummer: RBK/MH9 (423).

Herkomst: Maurits van Oranje (1567-1625); Huis Honselaarsdijk; Paleis Het Loo, ca. 1975-2015. Retour bruikleengever: Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis, Den Haag.

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van een officier*

Olieverf op doek, 114,9 x 93,5 cm; in zwarte staaflijst met vergulde buitenrand en binnenlijst, 131,5 x 111,5 x 6,5 cm. Inventarisnummer: B103 (140).

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van een officier*

Olieverf op doek, 110 x 92 cm; in zwarte staaflijst met vergulde binnenlijst, 133,5 x 112 x 7,5 cm. Inventarisnummer: B105 (439).

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van een officier*

Olieverf op doek, 114,5 x 96,5 cm; in zwarte staaflijst met vergulde binnenlijst, 133 x 115 x 6,5 cm. Inventarisnummer: B579 (414).

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van een officier*

Olieverf op doek, 115 x 96,5 cm; in zwarte staaflijst met vergulde binnenlijst, 132,5 x 115,5 x 7 cm. Inventarisnummer: B580 (422).

Jan Anthonisz. Van Ravesteyn (ca. 1572-1625), *Portret van een officier*

Olieverf op doek, 114,7 x 97 cm; in zwarte staaflijst met vergulde binnenlijst, 133 x 115,5 x 7 cm. Inventarisnummer: B583 (426).

Herkomst: Maurits van Oranje (1567-1625); Huis Honselaarsdijk; Paleis Het Loo, 1983-2015. Retour bruikleengever: Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis, Den Haag.

TENTOONSTELLINGSVERKEER

Inkomende bruiklenen

Voor de volgende eigen tentoonstellingen en presentaties ontving Paleis Het Loo in 2015 in totaal 1.697 (sets) objecten in bruiklenen van externe partijen:

- *Bijzondere aanwinsten voor het Paleis*
3 februari 2015 t/m 17 januari 2016
- *Ridders van Oranje, vier eeuwen lintjes aan vorst & volk*
10 maart t/m 31 mei 2015
- *Sisi, sprookje & werkelijkheid*
10 april t/m 27 september 2015
- *BloemenPaleis Het Loo, de tuin aangelegd & omgespit*
21 april 2015 verlengd t/m 1 mei 2016

- *De Gouden Koets op Paleis Het Loo. Paardenkracht & Autopracht*
27 t/m 30 augustus 2015

- *Royal Showpieces II, in stijl opgediend*
25 september 2015 t/m 17 april 2016

- *Der Kaiser! Glorie & ondergang van keizer Wilhelm II*
11 november 2015 t/m 28 februari 2016

- *Kerst met Prinses Margriet op Paleis Het Loo*
12 december 2015 t/m 3 januari 2016

Uitgaande bruiklenen

Aan de volgende tentoonstellingen en presentaties van andere instellingen werden 362 (sets) objecten uit de collecties van Paleis Het Loo als tijdelijk bruikleen ter beschikking gesteld:

Soldaat van Oranje - De Musical (vanaf 12 maart 2013), New Productions / Soldaat van Oranje B.V., Amsterdam / Katwijk. In bruikleen afgestaan: Gangbank zonder rugleuning bekleed met groen fluweel met lambrequins, onbekende vervaardiger. Inventarisnummer: L1384.

Judith Steenkamer. Hedendaagse realistische portretten (11 januari t/m 22 februari 2015), Morren Galleries, Utrecht. In bruikleen afgestaan: Schilderij, 'Portret van Beatrix, Koningin der Nederlanden (*1938)', Judith Steenkamer (*1980); Schilderij, 'Portret van Willem-Alexander, Koning der Nederlanden (*1967)', Judith Steenkamer (*1980). Inventarisnummers: RL41646 en RL41767.

Henri de Fromantou. Vorstelijke illusies (5 maart t/m 28 juni 2015), Bonnefantenmuseum, Maastricht. In bruikleen afgestaan: Schilderij, 'Portret van Frederik Willem, Grote Keurvorst van Brandenburg (1620-1688)', Pieter Nason (ca. 1612-1688/1690); Schilderij, 'Dubbelportret van Friedrich Wilhelm I (1620-1688) en Louise Henriette (1627-1667)', Gerard van Honthorst (1592-1656) en atelier. Inventarisnummers: RL8993 en X20120006 (428).

Royal Travel Cases (13 maart t/m 25 mei 2015), Museet på Koldinghus, Kolding (DK). In bruikleen afgestaan: Schrijfcassette met inhoud, gebruikt door Wilhelmina, Koningin der Nederlanden (1880-1962), Betjeman & Sons; Eerstehulpkit met inhoud, opgedragen aan Willem Frederik Karel, Prins der Nederlanden (1797-1881), A. Kayser. Inventarisnummers: L1806-1 t/m -11 en RL6298-1 t/m -83.

De Glazen Koets Gerestaureerd (17 maart t/m 21 juni 2015), Louwman Museum, Wassenaar. In bruikleen afgestaan [i.s.m. het Koninklijk Staldepartement, Den Haag]: Twee zwarte hoge hoeden met bevestigingsmogelijkheid voor kokarde, vervaardiger: onbekend; Hoed koetsier, galontenue, hoedenmaker: Burton; Galajas koetsier, blauw met rode opslagen

met dubbel galon, vervaardiger: onbekend; Twee lange blauwe jassen met rode opslagen en kraag en galon op de naden, met bijbehorende rode vesten, vervaardiger: onbekend; Drie steken met goudgalon, behorend bij gala-livrei van een lakei, en bijbehorende stekendozen, hoedenmaker: J.S. Meuwsen / A. Prinsen. Inventarisnummers: MU/4574, MU/4576, MU/4591-a, MU/4740, MU/9197-a en -b, MU/9198-a en -b, MU/10566-a en -b, MU/10567-a en -b en MU/10578-a en -b.

Paleis Soestdijk schrijft geschiedenis. 200 jaar na Waterloo (27 maart t/m 1 oktober 2015), Paleis Soestdijk, Baarn. In bruikleen afgestaan: Prent (proefdruk, 18 juni 1815), 'Verwonding van Willem II tijdens de Slag van Waterloo', Willem van Senus (1773-1851) naar Joseph Denis Odevaere (1775/1778-1830); Tegeltabelau, 'Verdediging van de post bij Quatre Bras door de kroonprins op den 16 juny 1815', vervaardiger: onbekend; Veldbed met bijbehorende leren koffer, vermoedelijk gebruikt door Willem II, Koning der Nederlanden (1792-1849), fabrikant/leverancier: J.T. Thompson & Co. Inventarisnummers: PL465, RL9639 en RL25528-1,2.

Alexander, Napoleon & Joséphine (28 maart t/m 8 november 2015), Hermitage Amsterdam, Amsterdam. In bruikleen afgestaan: Secretaire in Empirestijl, gebruikt door Hortense Eugénie de Beauharnais, Koningin van Holland (1783-1837), vervaardiger: onbekend. Inventarisnummer: L766.

Viaanse oorlogsverhalen (11 april t/m 30 augustus 2015), Stedelijk Museum Vianen, Vianen. In bruikleen afgestaan: Sigaar, gerookt door Sir Winston Churchill (1874-1965) tijdens een bezoek aan Prinses Juliana op Paleis Soestdijk in 1948. Inventarisnummer: RL41191.

Kruseman. Kunstbroeders uit de Romantiek (18 april t/m 2 augustus 2015), Stedelijk Museum Alkmaar, Alkmaar. In bruikleen afgestaan: Schilderij 'Louise de Coligny, treurend over de dood van haar man, prins Willem I, met haar zoontje Frederik Hendrik', Jan Adam Kruseman (1804-1862). Inventarisnummer: A7.

Lancering www.modemuze.nl (20 t/m 30 april 2015), Museum Willet Holthuysen, Amsterdam. In bruikleen afgestaan: Zijden mantel, gedragen door Wilhelmina, Koningin der Nederlanden (1880-1962), couturier: Joan Praetorius (1899-1984). Inventarisnummer: MU/4162.

Otto Eerelman. Schilder van aanzien (24 april t/m 2 augustus 2015), Museum Nienoord, Leek. In bruikleen afgestaan: Schilderij, 'Vorstudie voor het portret "Koningin Wilhelmina in amazonekostuum"', Otto Eerelman (1839-1926). Inventarisnummer: RL2244.

The Golden Fleece and Beyond. Orders and Decorations of the Low Countries (22 mei t/m 30 augustus 2015), Moravské zemské muzeum, Brno (CZ). Verzameling van 203 orden, onderscheidingstekenen, penningen en referentiemateriaal uit de collectie van het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden. Objectenlijst op aanvraag beschikbaar.

Van Voorst tot Voorst & Van Sonsbeeck. Twee ondernemende families (26 juni t/m 25 oktober 2015), Stedelijk Museum Zwolle, Zwolle. In bruikleen afgestaan: Zwarte lakense broek met goudgalon, vervaardiger: onbekend. Inventarisnummer: RL27837.

Ode aan de tas (19 juni t/m 27 september 2015), Museum Oud-Lunteren, Lunteren. In bruikleen afgestaan: Zwarte handtas met bijbehorende accessoires, gebruikt door Juliana, Koningin der Nederlanden (1909-2004), modehuis: Straeter. Inventarisnummers: MU/9934-a en -b.

Design Derby: Nederland-België (1815-2015) (20 juni t/m 13 september 2015), Museum Boijmans van Beuningen, Rotterdam. In bruikleen afgestaan: Geknoopt wandtapijt met Willem I (1772-1843) te paard, Schumacher Overman & Cie; Armstoel of troonzetel in het gotische genre, Carel Breyspraak (1795-1858); Armstoel, Firma Johannes Abraham Schick en Comp. (werkz. 1817-1845); Set van drie borden met decoratie van vogels, deel uitmakend van het dertiendelige servies 'Le Marail', Manufacture Royale / Frédéric Théodore Faber (1782-1844); Beeldhouwwerk van hout, voorstellende 'Kinderen omgekomen bij Herodes' kindermoord worden door engelen ten hemel gedragen' en met bijbehorende sokkel, Charles Henri Geerts; Achttiendelige bordenset met decoraties van provinciellandkaarten, mogelijk ontworpen naar werk van cartograaf Jean-Baptiste De Bouge [i.s.m. mede-eigenaar Rijksmuseum Amsterdam]; Verguld zilveren juwelenkist, behorend tot een toiletser vies van Marianne, Prinses der Nederlanden (1810-1883), Joseph Germain Dutalis (1780-1852). Inventarisnummers: HtB354-1, KP508-2, KP994, RL8957-8, RL8957-9, RL8957-12, RL25260, RL40950-1 t/m -18 (BK2010-15-1 t/m -18) en T2.

Kruisvaarders en weldoeners. De Ridderlijke Duitse Orde - Balije van Utrecht (10 juli t/m 29 november 2015), Centraal Museum, Utrecht. In bruikleen afgestaan: Johanniterorde in Nederland, Nederland, rechtsridder, kruis, verleend aan W. baron van Ittersum (1880-1973), fabrikant: Fa. Van Wielik; Ingekleurde prent, 'Driemaalige ridderslag aartshertog Carl Ludwig Johann Joseph Laurent', vervaardiger: onbekend; Soevereine Militaire Hospitaal Orde van Sint Jan van Jeruzalem, van Rhodos en van Malta, dame van Eer en Devotie, kruis en bijbehorend etui, juwelier: Fa. Dominico Cravanzola; Uniform van een

commandeur der Ridderlijke Duitse Orde-Balije van Utrecht, bestaande uit wapenrok, zwarte rijbroek, cape, koppel, paar kurassierslaarzen, hoed, ordekrans en paar zwarte handschoenen, vervaardiger: onbekend; Zwaard en schede behorend bij een uniform van commandeur der Ridderlijke Duitse Orde-Balije van Utrecht, vervaardiger: onbekend; Ridderlijke Duitse Orde-Balije van Utrecht, commandeur, kruis, verleend aan Willem Hendrik Rouwenoort, Heer van den Ulenpas, vervaardiger: onbekend; Ridderlijke Duitse Orde-Balije van Utrecht, commandeur, kruis en bijbehorend etui, verleend aan Willem Hendrik Alexander Carel baron van Heeckeren, Heer van Ruurlo en Kell, vervaardiger: onbekend. Inventarisnummers: RL5661-a, RL5898, RL6452-1 en -2, RL10758-a t/m -h1,2, RL14622-a en -b, X19590043 en X19770002-1 en -2.

Romanov & Grimaldi. Three Centuries of History (12 juli t/m 6 september 2015), Archives du Palais de Monaco, Monaco (MC). In bruikleen afgestaan: Portretbuste van brons, voorstellende Alexander II, tsaar van Rusland (1818-1881), beeldhouwer: Vorst Romuald Gjedrotz (voor 1883-na 1889). Inventarisnummer: L2478.

24 uur met Willem. Koning van Nederland en België (28 augustus 2015 t/m 18 juli 2016), Nationaal Archief, Den Haag. In bruikleen afgestaan: Donkerblauwe uniformjas van het daags tenue met bijbehorende epauletten, gedragen door Willem I, Koning der Nederlanden (1772-1834), vervaardiger: onbekend; Schilderij, 'Eedaflegging van Koning Willem I', Willem Bartel van der Kooi (1768-1836); Schilderij, 'Ondertekening van de Akte van Abdicatie door Koning Willem I in de audiëntiezaal van Paleis Het Loo in aanwezigheid van zijn beide zoons Willem en Frederik, op 7 oktober 1840', Barend Wijnveld (1820-1902). Inventarisnummers: MU/9937-a en -b1,2, X19540069 (5686) en X19920014 (SA5042).

Gevaar en Schoonheid - William Turner en de traditie van het Sublieme (5 september 2015 t/m 3 januari 2016), Museum De Fundatie, Zwolle. In bruikleen afgestaan: Schilderij, 'Landing van Willem III, Koning van Groot-Brittannië, Prins van Oranje (1650-1702) bij Goeree', Ludolf Bakhuizen (1630-1708). Inventarisnummer: A3035-a.

Het Verloren Koninkrijk. Willem I en België (15 oktober 2015 t/m 28 maart 2016), Stadsmuseum Gent, Gent (BE). In bruikleen afgestaan: Geknoopt wandtapijt met Willem I (1772-1843) te paard, Schumacher Overman & Cie. Inventarisnummer: HtB354-1.

Asia > Amsterdam. Luxe in de Gouden Eeuw (17 oktober 2015 t/m 17 januari 2016), Rijksmuseum, Amsterdam. In bruikleen afgestaan: Schilderij, 'Vivat

Oraenge', Jan Davidsz. De Heem (1606-1684). Inventarisnummer: RL9422.

Nederland dineert. Vier eeuwen tafelcultuur (17 oktober 2015 t/m 28 februari 2016), Gemeentemuseum Den Haag, Den Haag. In bruikleen afgestaan: Klein tenue van een lakei, bestaande uit jas en broek, gedragen door de heer Sukkel, 1948; Daags tenue van een kamerdienaar, bestaande uit jas, vest en kniebroek, gedragen door de heer Eilander; Daags tenue van een kamerdienaar, bestaande uit jas, vest en kniebroek, gedragen door de heer Bos, 1913; Gala-livrei, bestaande uit jas, vest en kniebroek, gedragen door de heer Essenstam; Goudkleurige nestel, deel van een kostuum van een hofjager; Bandelier met wapenschild en lokfluit, gedragen door een Jagermeester of Hofjager in dienst van Prins Hendrik (1876-1934); Hartsvangerkoppel met ovale koppelplaat, goudgalon met ingeweven Nederlandse Leeuw op groene achtergrond, gedragen door een hofjager; Hartsvanger met groene leren schede; Lichtgele kniebroek van trijp met jarretières, deel van een livrei; Gala-livrei 'Rode Haan', bestaande uit jas, vest en kniebroek; Kamerdienaar-livrei, bestaande uit jas, broek en vest; Galon-livrei van een lakei, bestaande uit jas, vest en broek; Paar groene epauletten met een Nederlandse Leeuw gedragen door een Hofjager, vervaardigd door G. Benedict; Galasteek van een hofjager, vervaardigd door Frans Pauwels en mogelijk gedragen door Jhr. mr. F.X.A. Verheyen (1852-1929); Wollen rijbroek, gedragen door hofjager Spek, 1929; Paar kurassierslaarzen; Loofgroene gala-jas met goudgalon, gedragen door een hofjager; Twee sets rokjassen met bijbehorend vest, behorend bij het livrei van een bediende, ca. 1930; Set van zestien balstoelen van verguld beukenhout, type 'chaise volante', meubelmaker: mogelijk Gebroeders Horrix (1850-1890); Jas, deel uitmakend van het galontenu van een kamerdienaar, 1865; Paar zwarte leren herenpumps met goudkleurige gesp, vervaardigd door Anello & Davide; Paar zwarte leren kurassierslaarzen; Zeven paar lange witte kousen met dubbele roze rand; Vijf paar zwarte pumps met goudkleurige gesp, gedragen door een lakei; Kostuum van een lakei, bestaande uit jas, vest, kuitbroek en nestel, ca. 1920; Kostuum van een lakei in kindermaat, bestaande uit jas en vest, ca. 1920. Inventarisnummers: MU/4194-a en -b; MU/4327-a t/m -c; MU/4329-a t/m -c; MU/4688-a t/m -c; MU/8042; MU/8044; MU/8045; MU/8049; MU/9233; MU/9250-a t/m -c; MU/9253-a t/m -c; MU/9255-a t/m -c; MU/10296-a,b; MU/10362-a; MU/10487; MU/10761; MU/10902; RL3222 t/m RL3226; RL9833-1, -2, -13, -14, -18, -20, -24, -25, -27, -28, -29, -30, -39, -40, -43 en -44; RL15753-a; RL28224; RL28341-a,b; RL28350-1,2; RL28360-1,2; RL28631-1,2; R:28362-1,2; RL28372-1,2; RL28375-1,2; RL28376-1,2; RL28613 t/m RL28616 en RL26818; X19670016-a t/m -d en X19670018-a en -b.

Hollanders hóóren hier ook niet! Roermond 200 jaar bij Nederland (19 oktober 2015 t/m 28 februari 2016), Historiehuis Roermond, Roermond. In bruikleen afgestaan: Aardewerken bord met portret van Willem I, Koning der Nederlanden (1772-1843) ter gelegenheid van de 100-jarige onafhankelijkheid van het Koninkrijk der Nederlanden, ontwerper: Adolf le Compte (1850-1921) voor De Porceleyne Fles. Inventarisnummer: 492.

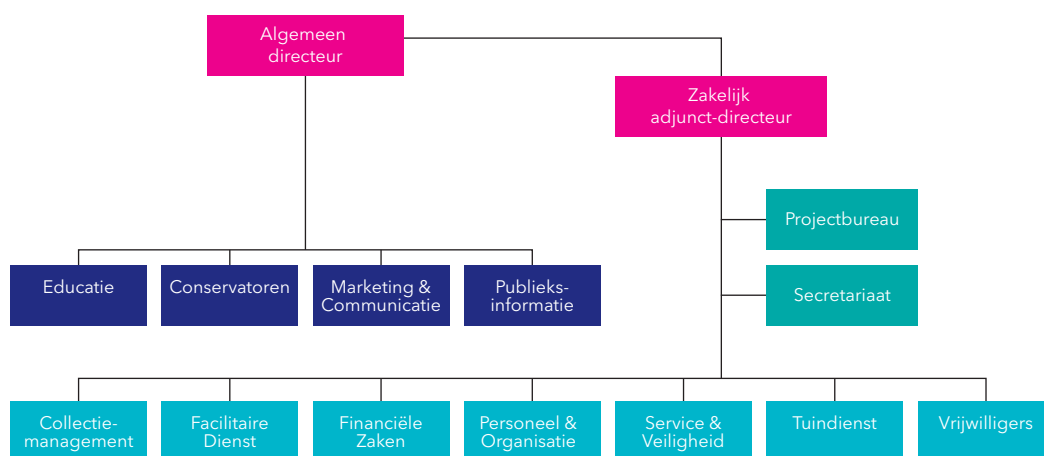
Design Derby: Nederland-België (1815-2015) (22 oktober 2015 t/m 13 maart 2016), Design Museum, Gent (BE). In bruikleen afgestaan: Armstoel of troonzetel in het gotische genre, Carel Breyspraak (1795-1858); Één bord met decoratie van een vogel, deel uitmakend van het dertiendelige servies 'Le Marail', Manufacture Royale / Frédéric Théodore Faber (1782-1844); Achttiendelige bordenset met decoraties van provinciellandkaarten, mogelijk ontworpen naar werk van cartograaf Jean-Baptiste De Bouge [i.s.m.

mede-eigenaar Rijksmuseum Amsterdam]; Verguld zilveren juwelenkist, behorend tot een toiletservies van Marianne, Prinses der Nederlanden (1810-1883), Joseph Germain Dutalis (1780-1852). Inventarisnummers: KP508-2, RL8957-8, RL40950-1 t/m -18 (BK2010-15-1 t/m -18) en T2.

Ruilbruikleen ter gelegenheid van Der Kaiser! op Paleis Het Loo (1 november 2015 t/m 15 maart 2016), Museum Huis Doorn, Doorn. In bruikleen afgestaan: Schilderij, 'Portret van Hendrik, hertog van Mecklenburg (1876-1934)', Johan Sikemeier (1877-1958); Schilderij, 'Portret van Wilhelmina, Koningin der Nederlanden (1880-1962)', Willem (Jbzn) Maris (1872-1929); Schilderij, 'Portret van Emma, Prinses van Waldeck en Pymont (1858-1934)', Jan Catharinus Adriaan Goedhart (1893-1975). Inventarisnummers: A3030, R4242 en SC/0400.

II MEDEWERKERS

ORGANOGRAM EN PERSONEELSBESTAND

STICHTING PALEIS HET LOO NATIONAAL MUSEUM

Directie:

Algemeen directeur:

drs. M.P. (Michel) van Maarseveen

Belangrijkste nevenfuncties:

- Lid Raad van Adviseurs Vereniging Rembrandt.
- Lid Adviescommissie Geschiedenis en Letteren van het Prins Bernhard Cultuurfonds.
- Lid stuurgroep Citymarketing Apeldoorn.
- Lid Veluws Attractie Overleg.
- Lid Toeristisch Platform Apeldoorn.
- Lid ronde tafel "Toekomst Paleis Soestdijk".
- Lid stuurgroep CollectieCentrum Nederland.
- Adviseur Geschiedkundige Vereniging

Oranje-Nassau.

- Adviseur Stichting Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen.
- Adviseur Noord-Veluws Museum.

Zakelijk adjunct-directeur:

drs. P.L. (Pien) Harms

Nevenfuncties:

- CAO-delegatie De Museumvereniging.
- Lid Financiële adviesgroep en projectgroep Organisatie & Samenwerking van het CollectieCentrum Nederland.

Managementteam:

Collectiemanagement:

F. (Fabienne) van Beek. Master of Museology

Nevenfunctie:

- Member Innovators Group / British Council: cultural leadership network.

Educatie:

drs. M. (Marlies) van Ravenswaaij-Mencke.

Facilitaire Dienst:

F. (Fred) van Bussel

Financiële Zaken:

W. (Wijnand) Groenendijk /

K. (Koen) van Rantwijk (a.i.)

Hoofdconservator:

dr. J.C. (Johan Carel) Bierens de Haan

Nevenfuncties:

- Lid Adviescommissie Monumentenzorg van het Prins Bernhard Cultuurfonds.
- Lid historische commissie Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht.
- Bestuurslid Stichting Je Maintiendrai-Nassau.
- Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen, directeur.

Marketing & Communicatie:

S.M.W.L. (Susan) te Riet ook genaamd Scholten

Personeel & Organisatie:

drs. P.L. (Pien) Harms

Projectleider:

drs. M. (Marieke) Berendsen

Service & Veiligheid:

D.J. (Dik) Versluis

Tuindienst:

W. (Willem) Zieleman / L. (Lauel) Rahaël (a.i.)

Nevenfuncties Willem Zieleman:

- Bestuurslid Gilde van Tuinbazen.
- Jurylid bij toekenning 'De Gouden Terebinth', op verzoek van vereniging 'De Terebinth', vereniging voor het behoud van funerair erfgoed.

Vrijwilligers:

drs. E. (Else) de Boer

Wetenschappelijke Staf:

Hoofdconservator:

dr. J.C. (Johan Carel) Bierens de Haan

Conservator Fotografie:

drs. N.P. (Niels) Coppes

Nevenfuncties:

- Adviseur m.b.t. collectie historische fotografie Kasteel Middachten. Inhoudelijke begeleiding van een lang lopend project ter inventarisatie van de historische privéfoto's -en albums van een adellijke familie.
- Redactielid Fotografisch Geheugen, het kwartaalblad van het Nederlands Fotogenootschap.
- Adviseur m.b.t. historische fototechnieken / apparatuur voor de tentoonstelling Blikvangers, 19 februari tot 12 juli 2015 te zien in het Nationaal Archief, Den Haag.

Conservator Keramiek en Glas:

drs. S.M.R. (Suzanne) Lambooy

Nevenfuncties:

- Conservator Delfts aardewerk, Gemeentemuseum Den Haag.
- Lid keuringscommissie Europese Keramiek, PAN Amsterdam.

Conservator Kostuums en Textiel:

drs. G. (Trudie) Rosa de Carvalho-Roos

Nevenfunctie:

- Extern adviseur Mondriaan Fonds voor de beoordeling van een subsidieaanvraag van het ontzamelingsproject kerkelijk textiel van het Museum Catharijneconvent te Utrecht.

Conservator Meubilaire goederen en Kunstnijverheid en woordvoerder Collecties:

dr. P.H. (Paul) Rem

Nevenfuncties:

- Lid Raad van adviseurs van de Vereniging Rembrandt.
- Lid Raad van Adviseurs van Hermitage Amsterdam.
- Vetting member TEFAF, Maastricht.
- Presentatie van de driedelige tv-serie Drie Vorstinnen van Oranje, Omroep MAX.

Conservator Museum Kanselarij der Nederlandse Orden en

Penningen:

dr. G.P. (George) Sanders

Nevenfuncties:

- Adviseur Stichting tot Instandhouding van het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden.
- Bestuurslid Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau.
- Bestuurslid Stichting Bovenberg Collecties Spaanse Decoraties.
- Bestuurslid Stichting Uitgeverij Clinkaert.

Conservator Oude Drukken en Bibliothecaris:

drs. A.D. (Anne-Dirk) Renting

Conservator Schilderijen, Prenten en Tekeningen:

drs. M.E. (Marieke) Spliethoff (tot 9 april 2015)

Conservator Schilderijen, Prenten en Tekeningen:

dr. H. (Hanna) Klarenbeek (vanaf 16 maart 2015)

Conservator Tuinen:

drs. R. (Renske) Ek.

Nevenfuncties:

- Secretaris Stichting Nationale Planten Collecties.
- Bestuurslid Van Eeden Fonds, www.vaneeden-fonds.nl.
- Deelprojectcoördinator 'Planten voor de Toekomst', voor de Nederlandse Vereniging Botanische Tuinen, gefinancierd door de Postcodeloterij.

Ondernemingsraad:

Voor de zittingsperiode 2014-2016 is de samenstelling van de Ondernemingsraad als volgt: kiesgroep Service & Veiligheid (2 zetels) B. (Betty) van 't Zet en P. (Piet) van Oene, kiesgroep Wetenschappelijke Staf (1 zetel) D. (Donny) Tijssen, kiesgroep Facilitaire Dienst (2 zetels) C. (Charles) Hamerling en E. (Edwin) Blankhorst, kiesgroep Algemeen (1 zetel) K. (Koen) van Rantwijk, kiesgroep Tuindienst (1 zetel) S. (Steven) Scholten. De Ondernemingsraad wordt bijgestaan door een externe secretaris, de heer L. (Luuk) van der Molen.

Personeelsvereniging:

H. (Heidy) Berenschot - voorzitter, M. (Miriam) Beijen, W. (Wilma) van den Hoek, F. (Francien) Huis in 't Veld, J. (Johan) Hulzebos en J. (Jolanda) Spronk.

PUBLICATIES, LEZINGEN EN SYMPOSIA

Publicaties

Groen, vakblad voor ruimte in stad en landschap 71/5 - themanummer 'De tuinen van Paleis Het Loo' (2015), onder interne eindredactie van Renske Ek en met bijdragen van:

- Johan Carel Bierens de Haan, 'De tuinen van Paleis Het Loo', 4-9.
- Karlien Dijkstra, 'De reconstructie en de renovatie: twee verschillende aanpakken', 28-33; 'Tuinen en paleispark verbonden', 39-41; 'De tuin centraal', 42-43.
- Mariska Dumas, 'Archeologische vondsten uit de tuinen van Paleis Het Loo', 34-36.
- Renske Ek, 'Aangepast beplantingsplan voor de tuinen van Paleis Het Loo', 16-21.
- Willem Zieleman, 'En laten wij nu onze tuin gaan onderhouden - dertig jaar wel en wee in de paleis-tuin', 22-27.

Jaarboek Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau 2015 / Liber Amicorum Marieke Spliethoff (2015), met bijdragen van:

- Johan Carel Bierens de Haan, 'A car built for a Queen? Wilhelmina's Cadillac Convertible Sedan serie 65 terug op Paleis Het Loo', 275-282.
- Niels Coppes, 'Fotografie(k), geschilderd met licht', 265-274.
- Suzanne Lambooy, 'From Russia with love: keizerlijk porselein voor het Nederlandse koninkrijk', 173-186.
- Michel van Maarseveen (i.s.m. Jim van der Meer Mohr), 'Enkele gedachten bij de pensionering van Marieke Spliethoff', 9-12.
- Paul Rem, 'Vorstelijke 'recycling' van een historisch interieur? Plan voor de installatie op Paleis Het Loo van de Ambonzaal uit het huis Portugal te Delft', 231-238.
- Anne-Dirk Renting, 'Het Loo in 1756, gezien door de ogen van mr. G.W. van Oosten de Bruijn', 101-116.
- George Sanders, "'Een charme om te sien", stadhouder Willem Carel Hendrik Friso in het kostuum van de Orde van de Kousenband door Phillip van Dijk, 1733', 91-100.
- Trudie Rosa de Carvalho, 'Een koninklijke verkleedpartij uit 1840', 199-210.

Niels Coppes

Niels Coppes i.s.m. Elwin Hendrikse, 'De Spaanse burgeroorlog in beeld gebracht', in: *Fotografisch Geheugen* nr. 86, 18-20.

Niels Coppes, 'De schoonheid van ons land', in: *Fotografisch Geheugen* nr. 86, 24-25.

Niels Coppes, 'The years shall run like rabbits. Twintig jaar vierkant verleid door Hellen van Meene', in: *Fotografisch Geheugen* nr. 87, 4-5.

Niels Coppes, 'Katholicisme & communisme: De twee verleidingen van Hans Sibbelee (1915-2003)', in: *Fotografisch Geheugen* nr. 87, 18-19.

Hanna Klarenbeek

Hanna Klarenbeek, 'Ambacht en zelfexpressie. Aankondiging van een onderzoek naar Nederlandse beeldhouwkunst in de 19e eeuw', in: *Sculptuur Studies* 2011-2013 (2015), 68-71.

Hanna Klarenbeek, 'Een veelzijdig beeldhouwster: Cornélie Caroline van Asch van Wijck (1900-1932)', in: *Sculptuur Studies* 2011-2013 (2015), 72-78.

Paul Rem

Paul Rem, 'Een door koning Willem III geschenken veldfles', in: *De Stavelij. Jaarboek 2014/15*, 119-121.

Paul Rem, 'Kunstnijverheids-koning' Willem I. Vorstelijke opdrachten in het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden 1815-1830', *Design Derby: Nederland en België* (1815-2015), tentoonstellingscatalogus Museum Boijmans van Beuningen, Rotterdam/Design Museum, Gent (2015), 22-33.

Paul Rem, 'Wilhelm II, een Duitse Prins van Oranje. De keizer en zijn contacten met het Nederlandse koningshuis', in: Jan J.B. Kuipers, *Der Kaiser! Glorie & ondergang van keizer Wilhelm II*, (2015), 106-111.

Anne-Dirk Renting

Anne-Dirk Renting: 'In strengstem Incognito. Keizerin Elisabeth in Nederland', in: K. Unterreiner en P. Aalders, *Sisi. Sprookje & werkelijkheid*, catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling (2015), 95-110.

Trudie Rosa de Carvalho

Trudie Rosa de Carvalho, 'Uit het paleisdepot', in: *Modebijlage*, Vorsten nr. 9 (2015), 34-39.

Willem Zielemans

Willem Zielemans, 'Het veranderende beeld van het landschapspark', in: *De Tuinbaas* (september 2015).

Lezingen

Else de Boer

24 september: 'De vrijwillige Loo(p)baan'; bijeenkomst Duurzaam vrijwilligersbeleid van S.K.B.L., Mauritshoeve, Maartsendijk.

19 november: 'De vrijwillige Loo(p)baan'; bijeenkomst Duurzaam vrijwilligersbeleid van S.K.B.L., Kasteel Geldrop, Geldrop.

Niels Coppes

15 september: 'De communist, de priester en de kroonprins' Stilstaan bij de 100ste geboortedag van fotograaf Hans Sibbelee (1915-2003), voor Kunsthistorische Kring Nijmegen, Radboud Universiteit Nijmegen.

5 november: Deelname aan paneldiscussie n.a.v. de documentaire 'Mugshots' en deelname 'Meet the expert' tijdens InScience, Dutch International Science Filmfestival, Nijmegen.

Renske Ek

18 januari: Wintercollege Hortus Leiden 'Bloementaal sinds Clusius', in het kader van de 425ste verjaardag van de Hortus, Leiden.

4 maart: 'Welke toekomst heeft de hortus botanicus? Over de rol van botanische collecties door de eeuwen heen', bijdrage aan de studiemiddag *Wat planten ons leren; verleden en toekomst van educatief en wetenschappelijk groen erfgoed* van het Platform Groen Erfgoed, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.

16 maart: 'Delfts Blauw in het Groen, een lang gekoesterde wens gaat in vervulling', voor de medewerkers van de Stichting 't Konings Loo, Paleis Het Loo, Apeldoorn.

6 mei: 'The Royal Baroque gardens of Het Loo Palace as Work of Art', bijdrage aan het symposium 'The Royal Garden', Drottningholm (SE).

Hanna Klarenbeek

10 april: 'De Ekkartbeurs', Vergadering Raad van Adviseurs van de Vereniging Rembrandt, Museum De Lakenhal, Leiden.

Michel van Maarseveen

3 november: Opening tentoonstelling *Glaskunst*, Kasteel Channenburg, Vaassen.

Verschillende data: Diverse presentaties over Paleis Het Loo voor serviceclubs.

Paul Rem

21 februari: 'Hendrick de Keyzers Westerkerk: ziel-loze architectuur?', bijdrage aan het Westersymposium, Westerkerk, Amsterdam.

30 april: 'Een troon aanvaarden', Parksociëteit Marialust, Apeldoorn.

20 september: 'Willem I, paleizen bouwen van Noord en Zuid', Nationaal Archief, Den Haag.

21 november: 'Der Kaiser op Het Loo', Museum Huis Doorn.

Trudie Rosa de Carvalho

10 juni: 'De nieuwe kleren van de keizer', bijdrage aan internationaal & interdisciplinair congres *Van slagveld tot salon: Textiel en (militaire) mode rond 1815*, Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis, Brussel (BE).

28 november: 'Le deuil à la cour des Pays-Bas', voor L'AFET (Association Française Pour L'Étude des Textiles), Musée Guimet, Parijs (FR).

George Sanders

16 februari: 'Het Museum van de Kanselarij der Nederlandse Orden', winterlezing voor de medewerkers van de Stichting 't Konings Loo, Paleis Het Loo, Apeldoorn.

21 maart: 'De garderobe van de stadhouders, Willem IV en Willem V, ridders in de Orde van de Kousenband', Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis, Brussel (BE).

9 april: 'The gift of State, the Dutch Republic awards to Portugese ambassadors, 1644-1795', Lissabon (PT).

31 mei: 'William IV and William V of Orange-Nassau, Knights of the Most Noble Order of the Garter. A quick glance into the wardrobe of the Dutch stadholder, 1733-1806', Londen (UK).

24 september: 'The Triumph Medals of the Dutch Republic. An instrument of politics and propaganda', Taormina (IT).

21 november: 'De Tachtigjarige Oorlog op zakformaat: penningen als objecten van herinnering', referent bij de Van Gelderlezing door dr. Marianne Eekhout, Teylers Museum, Haarlem.

25 november: 'Lodewijk Napoleon, 1778-1846, de eerste koning van Holland, 1806-1810', lezing bij de uitreiking van een Koninklijke Onderscheiding aan de heer R. Bloemsma, Paleis Het Loo, Apeldoorn.

Willem Zieleman

30 maart: 'Ervaringen met Ilex als vervanger van Buxus' ter gelegenheid van het symposium 'De Toekomst van Buxus', Paleis Het Loo, Apeldoorn.

28 mei: 'Verantwoording voor de keuzes die gemaakt zijn tijdens de renovatie', ter gelegenheid van het symposium 'De barokke tuinen van Paleis Het Loo gerenoveerd', Paleis Het Loo, Apeldoorn.

17 november: Lezing voor de Koninklijke Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde, afd. Harderwijk-Ermelo.

Symposia en andere activiteiten

4-6 februari: Inspiratiereis Masterplan Londen (UK). Bezoek aan Victoria & Albert Museum, Dennis Severs' House, Spitalfields, Waddesdon Manor, Aylesbury, Kensington Palace en Hampton Court Palace. Deelnemers: Fabienne van Beek, Marieke Berendsen, Pien Harms, Michel van Maarseveen, Paul Rem en Susanne te Riet.

28 mei: *Symposium De barokke tuinen van Paleis Het Loo gerenoveerd*, Paleis Het Loo, Apeldoorn. Organisatie: Johan Carel Bierens de Haan, Renske Ek en Willem Zieleman.

28-30 oktober: Inspiratiereis Masterplan Parijs (FR). Bezoek aan het paleis van Versailles, Musée du Louvre, Musée des Arts Décoratifs en Chateau Vaux-le-Vicomte. Deelnemers: Fabienne van Beek, Marieke Berendsen, Pien Harms, Michel van Maarseveen, Paul Rem en Susanne te Riet.

Fabienne van Beek

11 mei: Koeriertraining Rijksmuseum, Amsterdam.

9 juli: opening, in aanwezigheid van H.S.H. Prins Albert II van Monaco, van de tentoonstelling "*Romanov et les Grimaldi: Trois Siècles d'Histoire*", Palais Princier, Monaco (MC).

Karliën Dijkstra

11 mei: Kennisdag *Publiek*, Nationaal Militair Museum, Soest, georganiseerd door de Museumvereniging.

27 mei: Bijeenkomst *Kopgroep Museumkids*, georganiseerd door de Museumvereniging.

13-16 oktober: Internationale conferentie '*Hands On!*' over kinderen en musea, Amsterdam.

14 oktober: Bijeenkomst medewerkers educatie en gezinsbezoek, Hortus Amsterdam, georganiseerd door de Nederlandse Vereniging voor Botanische tuinen.

Niels Coppes

Juli/september: vierdaagse cursus *Beheer digitaal beeld / creëren workflow / kleurbeheer op basis van Adobe Lightroom 6/CC*, o.l.v. Eduard de Kam, Nederlands Instituut Digitale Fotografie, Haarlem.

Renske Ek

4 maart: Studiemiddag '*Wat planten ons leren; verleden en toekomst van educatief en wetenschappelijk groen erfgoed*', Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort, georganiseerd door Platform Groen Erfgoed.

18-19 april: Symposium '*Botanical gardens in a changing world*', Hortus Botanicus, Leiden.

6 mei: Symposium '*The Royal Garden*', Drottningholm (SE).

6-10 juli: *EuroGard VII* - congres Europese botanische tuinen met 269 gedelegeerden uit 41 landen, Muséum national d'Histoire naturelle, Parijs (FR).

17-18 september: Conferentie '*Art and Science in the Early Modern Low Countries*', Rijksmuseum / Het Trippenhuis, Amsterdam, georganiseerd door het Huygens Instituut en het Rijksmuseum.

Pien Harms

20-22 mei: jaarlijkse ARRE-conferentie in Wilanów Paleis, Warschau (PL).

Hanna Klarenbeek

30-31 augustus: CODARTfocus '*How to present results of technical research to a wider audience. The case of Saul and David*', Mauritshuis, Den Haag.

16 oktober: *Studiedag Platform Schilderijlijsten in Nederland*, depot Rijksmuseum, Lelystad.

Suzanne Lambooy

4-9 juni: studiereis voor onderzoek naar de periode van William & Mary, met bezoeken aan Hampton Court, Kensington Palace, Buckingham Palace, V&A en National History Museum, Londen (UK). Samen met Renske Ek.

Michel van Maarseveen

20-22 mei: jaarlijkse ARRE-conferentie in Wilanów Paleis, Warschau (PL).

8 juli: Canon-netwerkbijeenkomst Nederlands Openluchtmuseum, Arnhem.

8 oktober: Museumcongres, Paleis Het Loo, Apeldoorn, georganiseerd door de Museumvereniging. Samen met Pien Harms en Susanne te Riet.

Marlies van Ravenswaaij-Mencke

17 juni: *Stilte in de storm*, Dag van de Cultuureducatie, Utrecht. Samen met Dorothy van Rijt.

13-16 oktober: *Children in museums. Touch and learn*, 10th Hands On! Conference, Amsterdam en Leiden.

Susanne te Riet ook genaamd Scholten

12-14 september: ARRE-Technical Meeting
 Publiksonderzoek & Buitenlands bezoek, Peterhof
 Museum, St. Petersburg (RU). Samen met Laura Meerveld.

George Sanders

9 april: 4de symposium sectie Genealogie,
 Heraldiek en Faleristiek, Sociedade de Geografia,
 Lissabon (PT).

25 april: rondleiding tentoonstelling *Ridders van
 Oranje* voor leden van SRO en SKF, de Nederlandse
 en Belgische verzamelaars van ridderorden en onder-
 scheidingen, Paleis Het Loo, Apeldoorn.

11 mei: rondleiding tentoonstelling *Ridders van
 Oranje* voor vrijwilligers Stichting 't Konings Loo, Paleis
 Het Loo, Apeldoorn.

29 mei-1 juni: IXe Internationale Congres van
 Ridderorden en Onderscheidingen, Londen (UK).

21-25 september: XVe Internationaal
 Numismatisch Congres, Taormina (IT).

23 november: *Symposium 200 jaar Moed, talent
 en maatschappelijke verdiensten*, Nationaal Militair
 Museum, Soest.

11 december: rondleiding *Heropende
 Kanselarijmuseum* voor Ridderlijke Orde van het Heilig
 Graf, Paleis Het Loo, Apeldoorn.

15 december: rondleiding *Heropende
 Kanselarijmuseum* voor medewerkers kabinet van de
 Commissaris van de Koning in Gelderland, Paleis
 Het Loo, Apeldoorn.

Trudie Rosa de Carvalho

22 april: lancering website www.modemuze.nl,
 Museum Willet Holthuysen, Amsterdam. Modemuze is
 een platform voor liefhebbers van mode en kostuums
 in Nederland: ter inspiratie, ontdekking en verdie-
 ping. Nederlandse musea bezitten talrijke grote en
 kleinere mode- en kostuumcollecties die vanwege de
 kwetsbaarheid niet permanent zichtbaar zijn voor het
 publiek. Modemuze wil online collecties en verhalen
 met elkaar verbinden als een bron van inspiratie voor
 een breed publiek.

2 december: *Modemuze opent haar deuren*; pre-
 sentatie van een selectie ambtskostuums en hofli-
 vreien uit de collectie van Paleis Het Loo aan geïnte-
 resseerde modemuze-volgers (op inschrijving), Paleis
 Het Loo, Apeldoorn.

Liesbeth Schotsman

Nevenfunctie:

- Bestuurslid Nederlandse Registrars Groep (NRG),
 onderdeel van De Museumvereniging.

28 januari: *Symposium Museale Verwervingen
 vanaf 1933*, Dordrechts Museum, Dordrecht, georga-
 niseerd door de Museumvereniging.

11 mei: Koeriertraining Rijksmuseum, Amsterdam.

29 mei: deelname aan Klankbordgroep
 Afstudeerrichting Collectiemanagement, Reinwardt
 Academie, Amsterdam.

12 juni: Netwerkdag Nederlandse Registrars
 Groep i.s.m. Vlaamse Registrars, Textielmuseum en
 Museum De Pont, Tilburg.

18 november: *Erfgoedarena Wat is de visie achter de
 nieuwe Erfgoedwet?*, Reinwardt Academie, Amsterdam,
 i.s.m. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Dik Versluis

21 januari: Seminar *Groot Landelijk veiligheidsonder-
 zoek*, Mediapark Hilversum, georganiseerd door BHV.nl.

20 maart: Kennissessie BHV: *ontruimen van een
 museum met de aanwezigheid van betalende bezoek-
 ers*, Paleis Het Loo, Apeldoorn, georganiseerd door
 BHV.nl.

11 november: Seminar *Fraude en Cybercrime*,
 Oosterbeek, VNO-NCW.

27 november: Kennissessie BHV: *hoe combineert
 u bedrijfshulpverlening met collectiehulpverlening*,
 Nationaal Militair Museum, Soest, georganiseerd door
 BHV.nl.

30 november-1 december: *Technical Meeting Fire
 Safety*, Versailles, georganiseerd door ARRE, Parijs.

Willem Zieleman

30 maart: *Symposium 'De Toekomst van Buxus'*,
 Paleis Het Loo, Apeldoorn, georganiseerd door de
 Vereniging van Erfgoedhoveniers, met lezing
 'Ervaringen met Ilex als vervanger van Buxus' door
 Willem Zieleman.

9 september: Adviesronde *Renovatie van de
 'Baarnse zijtuin' en het herplaatsen van de oranjerie-
 plantencollectie van Paleis Soestdijk*, Soestdijk.

17-20 september: Studiereis naar Versailles, de
 Trianon, de Potager du Roi, Courances en Vaux le
 Vicomte (FR). Door Willem Zieleman georganiseerd
 voor het Gilde van Tuinbazen.

29 oktober: Brainstormsessie *De toekomst van het
 park van Huis Doorn*, Doorn.